

Kvalitetskontroll av personvald auktoriserad revisor som utför lagstadgad revision i företag av allmänt intresse

1 Sammanfattande bedömning

Revisorsinspektionen (RI) har slutfört sin uppdragsbaserade kvalitetskontroll av en personvald auktoriserad revisor vid det registrerade revisionsbolaget KPMG AB (KPMG).

Revisorsinspektionen (RI) har identifierat två uppdragsspecifika granskningsbrister där revisionskvaliteten kan förbättras. RI anmodar ansvarig revisor att vidta relevanta åtgärder för att framgent reducera risken för sådana granskningsbrister.

RI redovisar även vissa iakttagelser rörande områden där dokumentationen i delar har bedömts vara otillräcklig. Oaktat detta är RI:s sammanfattande bedömning att revisionskvaliteten i det utförda revisionsuppdraget överlag har varit tillfredsställande.

2 Inledning

RI har under 2017 kvalitetskontrollerat en personvald auktoriserad revisor vid KPMG. I det efterföljande används genomgående begreppet ansvarig revisor. Kontrollen har enbart varit uppdragsbaserad och har omfattat ett revisionsuppdrag för en kund vars räkenskapsår avslutades 2016.

Mer information om rättslig ram och utgångspunkter för kvalitetskontrollen finns i bilaga 1.

3 Granskningsbrister

3.1 Utformning av revisionsberättelsen - annan information ISA 720

Enligt International Standards on Auditing (ISA) 720 *Revisorns ansvar avseende annan information* har revisorn ett ansvar avseende annan information (utöver de finansiella rapporterna och revisors rapport avseende dessa) som finns i ett företags årsrapport, vare sig informationen är finansiell eller icke-finansiell. Revisorns ansvar avseende annan information (utöver tillämpligt rapporteringsansvar) gäller oavsett om den andra informationen har hämtats in av revisorn före eller efter datumet för revisors rapport. Enligt RevR 700 *Revisionsberättelsens utformning* p. 58 framgår att det kan förekomma att - sedan revisorn daterat sin revisionsberättelse - sådana förhållanden kommer till hans eller hennes kännedom att han eller hon lämnar en ny revisionsberättelse. Av den nya revisionsberättelsen ska då framgå att denna ersätter den tidigare lämnade revisionsberättelsen.

RI har vid sin genomgång gjort följande noteringar avseende ansvarig revisors hantering i revisionsberättelsen av revisorns ansvar avseende annan information enligt ISA 720.

Vad avser revisorns ansvar för annan information framgår det av dokumentationen i revisionsakten att ansvarig revisor har läst och övervägt den andra informationen i enlighet med kraven i ISA 720. När det gäller revisorns rapporteringsansvar enligt ISA 720 noteras att ansvarig revisor inte uttalat sig i revisionsberättelsen om annan information som revisorn har läst och övervägt enligt ISA 720. I den officiella årsredovisningen inskickad till Bolagsverket finns ingen annan information medtagen. Däremot finns en årsredovisning publicerad på bolagets webbplats där annan information, som revisorn läst och övervägt, finns medtagen och i den revisionsberättelse som är bilagd finns följande noter;

"1. Bolagets årsredovisning som denna revisionsberättelse omfattar ingår på sidorna 12-72 i detta dokument

2. Vid upprättande och undertecknande av revisionsberättelsen för 2016 fanns ingen annan information upprättad varför revisionsberättelsen inte innehåller något avsnitt om annan information."

RI anser att ansvarig revisor, åtminstone i den version av revisionsberättelsen som finns bilagd årsredovisningen som finns på webbplatsen, antingen borde ha lagt till ett avsnitt om annan information i revisionsberättelsen eller inte gett tillstånd till publicering av den ursprungliga revisionsberättelsen tillsammans med den årsredovisning som finns på webbplatsen. Om det första alternativet hade valts borde det även ha upplysts om att denna revisionsberättelse ersatte den tidigare avgivna revisionsberättelsen, i enlighet med RevR 700 p. 58.

3.2 Uppdragsbrev

Uppdragsbrevet är daterat i juni 2010 och är ett ettårsavtal som gäller fram till nästa bolagsstämma. Enligt ansvarig revisor har det inte upprättats något nytt avtal eftersom inga förändringar av VD eller ägarstruktur har skett sedan 2010. Enligt ISA 210 *Villkor för revisionsuppdrag* behöver uppdragsbrev inte uppdateras vid återkommande revisionsuppdrag, om inte väsentliga förändringar eller behov av att tydliggöra ansvarsfrågan finns. Dock är detta uppdragsbrev ett ettårsavtal och inte ett avtal som löper tills vidare. RI drar därför slutsatsen att det inte fanns ett gällande uppdragsbrev för revisionen 2016. RI anser att det bör upprättas ett nytt uppdragsbrev som gäller tills vidare.

4 Dokumentationsbrister

Det som nedan anges som dokumentationsbrister avser sådana fall där revisorn har förmått göra den påstådda granskningen sannolik, men där RI vill peka på att dokumentationen i vissa delar varit otillräcklig.

- I dokumentationen framgår att en IFRS-review är genomförd av årsredovisningen för 2013 av revisionsföretagets IFRS-specialister. Det framgår av revisionsdokumentationen att eftersom inga större förändringar skett i verksamheten under efterföljande år har endast en uppföljning av genomgången för 2013 gjorts respektive år. Det framgår inte av revisionsdokumentationen huruvida revisorn har säkerställt att nya/förändrade IFRS under de efterföljande åren hanterats på ett korrekt sätt av bolaget. RI har efter att ha haft kompletterande samtal med ansvarig revisor kunnat konstatera att detta har beaktats av revisorn men inte dokumenterats. RI anser att genomförd granskning framöver tydligare bör dokumenteras.

- Ansvarig revisor har i dokumentationen avseende granskningen av efterföljande händelser noterat att frågor har ställts till ledningen för bolaget och att inga väsentliga händelser noterats efter årsskiftet. Det finns dock inga månadsbokslut eller övriga liknande underlag i dokumentationen. RI anser att, när månadsbokslut finns tillgängligt, revisorn i sin dokumentation inkluderar senaste månadsbokslut eller liknande underlag till granskningen av efterföljande händelser såsom resultat- och balansräkning eller presentation från ledningen samt vilka frågor som specifikt diskuterats med ledningen.

Bilaga 1 Rättslig ram och utgångspunkter för kvalitetskontrollen.

RI har i uppdrag att minst vart tredje eller vart sjätte år genomföra sådan kvalitetskontroll som avses i artikel 26 Europaparlamentets och rådets förordning nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EU-förordningen).¹

RI:s återkommande kvalitetskontroll sker dels på företagsnivå, dels på uppdragsnivå.

På företagsnivå görs en systembaserad kvalitetskontroll av revisionsföretaget.

Kontrollen innebär att RI granskar hur revisionsföretagets system och processer är utformade och fungerar. Syftet är att säkerställa att revisionsuppdrag i företag av allmänt intresse utförs enligt god revisorssed och god revisionsd.

På uppdragsnivå genomförs RI:s kvalitetskontroll med inriktning på hur lagstadgad revision utförs i enskilda uppdrag. Genom den uppdragsbaserade kontrollen får RI underlag för att bedöma såväl effektiviteten i revisionsföretagets system för kvalitetssäkring som kvaliteten i enskilda revisorers arbete.

Systembaserad kvalitetskontroll

Det åligger ledningen för ett revisionsföretag att inrätta och upprätthålla ett kvalitetskontrollsystem som innefattar riktlinjer och rutiner för hantering av vart och ett av följande områden.²

- Ledningens ansvar för kvalitet inom revisionsföretaget
- Relevanta yrkesetiska krav
- Acceptera och behålla kundrelationer och särskilda uppdrag
- Personal
- Hur uppdrag utförs
- Övervakning

¹ Motsvarande krav avseende auktoriserade och godkända revisorer och registrerade revisionsbolag som har ett eller flera revisionsuppdrag i företag, vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad eller på en motsvarande marknad utanför EES (börsnoterade företag) fanns, före den 17 juni 2016, i 27 a § revisorslagen (2001:883).

² EU-förordningen, revisorslagen (2001:883), förordning (1995:665) om revisorer, Revisorsnämndens föreskrifter (RNFS 2001:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet och ISQC 1 (International Standard on Quality Control 1 – Kvalitetskontroll för revisionsföretag som utför revision och översiktlig granskning av finansiella rapporter samt andra bestyrkandeuppdrag och närliggande tjänster).

Målet ska vara att inrätta och upprätthålla ett kvalitetskontrollsystem som ger revisionsföretagets ledning rimlig säkerhet att företaget och dess personal följer standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar, och att rapporter som ansvariga revisorer lämnar är korrekta med hänsyn till omständigheterna.

Ett revisionsföretags riktlinjer och processer ska vara sådana att de befrämjar en intern kultur där kvalitet ses som en nödvändighet i uppdragsverksamheten. Av betydelse är att företagens organisation är sådan att tillräckliga gemensamma resurser byggs upp för kvalitetsfrämjande åtgärder.

Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

Kvalitetskontrollen görs utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och för att ge RI rimlig grund för sina slutsatser om kvaliteten i utförd revision.

Kvalitetskontrollen innebär inte att RI går igenom en avslutad revision i alla dess delar eller att en fullständig analys görs av alla förhållanden i revisionen. Syftet är inte heller att bedöma om, de av revisorerna, granskade årsredovisningarna eller annan extern rapportering har varit i alla avseenden korrekt utformade.

RI:s uppdragsgenomgångar har inte enbart som syfte att bedöma om revisionsföretaget och de vid detta verksamma revisorerna uppfyller gällande krav på god revisorssed och god revisionsred. RI:s kvalitetskontroll ska även bidra till en utveckling av revisionskvaliteten i de enskilda uppdragen.

Granskningsbrister

Vid bestämmandet av vilka granskningsbrister som inkluderas i rapporten tas hänsyn till den identifierade bristens väsentlighet i relation till god revisionsred, både när gäller det individuella uppdraget som inspekterats och de specifika fokusområden som varit aktuella under vår inspektion. Om identifierade brister av liknande slag har noterats i fler än ett inspekterat uppdrag vägs också detta in.

Om granskningsbrister uppmärksammas i granskningsrapporten förelägger RI revisionsföretaget att lämna ett skriftligt svar på vilka åtgärder som har eller kommer att vidtas för att komma till rätta med bristerna.

Dokumentationsbrister

En auktoriserad revisor ska enligt god revisionssed dokumentera dels sådana förhållanden som har betydelse för att ge bevis till stöd för uttalandena i revisionsberättelsen, dels sådana förhållanden som utgör bevis för att revisionen har planerats och utförts enligt god revisionssed. Bestämmelser om dokumentation finns i 24 § revisorslagen (2001:883) och 2–4 §§ Revisorsnämndens föreskrifter (RNFS 2001:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet. Dessa kompletteras av International Standards on Auditing (ISA) 230 Dokumentation av revisionen. Dokumentationen ska vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Av dokumentationen ska framgå bl.a. hur granskningen har planerats, vilken granskning som har genomförts, när granskningen har utförts, vilka iakttagelser som har gjorts och vilka slutsatser som har dragits. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt bedöms som allvarlig, eftersom den försvårar en analys och en tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

Den omständigheten att en revisor inte dokumenterar sina granskningsåtgärder enligt gällande föreskrifter behöver i och för sig inte innebära att hans eller hennes granskningsåtgärder har varit otillräckliga. Revisorn måste då kunna redogöra för sin granskning på ett sådant sätt att det vid en helhetsbedömning framstår som sannolikt att de påstådda åtgärderna har utförts och att de har haft en sådan inriktning och omfattning att de har kunnat tjäna som underlag för välgrundade slutsatser. Vid denna bedömning beaktar RI bl.a. hur detaljerade uppgifter revisorn har lämnat om sina granskningsinsatser. Om revisorn inte förmår att göra den påstådda granskningen sannolik, utgår RI från att någon tillfredsställande granskning inte har skett.

Dokumentationsbrist som i rapporten inte redovisas som granskningsbrist behöver inte kommenteras i särskild ordning av revisionsföretaget.

Uppföljning

När revisionsföretaget föreläggs att yttra sig över rapporterade brister ska detta svar inkludera detaljerad information om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras. Vidare ska svaret innehålla en analys av grundorsaker till identifierade brister (en s.k. root-cause analysis). Detta innebär att revisionsföretaget ska utvärdera om bristerna har sin grund i

systembrister som kräver omedelbara rättelseåtgärder, svårigheter att tillämpa relevant normgivning eller beror på andra faktorer som kan knytas till det individuella uppdraget eller den ansvarige revisorn. RI följer upp att vidtagna eller planerade åtgärder är tillfredställande under närmast kommande planerade inspektion hos revisionsföretaget.